

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO-4100-03-01/2012
P/12/086

Łódź, dnia 12 kwietnia 2012 r.

Pan
Jerzy KULESZA
Dyrektor
Sądu Okręgowego
w Sieradzu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Szanowny Panie Dyrektorze,

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi przeprowadziła kontrolę w Sądzie Okręgowym w Sieradzu, zwanym dalej „Sądem Okręgowym”, w ramach programu kontroli „Wykonanie budżetu państwa w 2011 r., cz.15 – Sądy Powszechnie”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 28 marca 2012 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Sądu Okręgowego w zakresie realizacji dochodów i wydatków budżetowych. Powyższą ocenę uzasadnia prawidłowe gromadzenie oraz gospodarne wydatkowanie środków publicznych, a także rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań budżetowych.

1. W ocenie NIK dochody Sądu Okręgowego, jako dysponenta II stopnia części 15/08, prawidłowo zostały zaplanowane. Wykonanie planowanych dochodów było o 1,5% niższe i wyniosło 17.789 tys. zł.

Przyczyną niższego wykonania były przede wszystkim zwroty wysokich opłat w sprawach gospodarczych oraz mniejsze od zakładanych wpływy z tytułu opłat wieczysto – księgowych.

Zaległości netto w sądach Okręgu Sieradzkiego na koniec 2011 r. wyniosły 7.997 tys. zł i zwiększyły się w stosunku do stanu na koniec 2010 r. o 9,5%. Na wzrost tych zaległości wpływ miały wysokie przypisy w sprawach karnych w sądach rejonowych Okręgu Sieradzkiego, przy jednocześnie niskiej ich ściągalności.

W badanym okresie wzrósł w Okręgu Sieradzkim w stosunku do 2010 r. zarówno poziom należności pozostałych do zapłaty z 12.316 tys. zł do 12.566 tys. zł (o 2%), jak i należności umorzonych, odroczonej, rozłożonych na raty oraz przedawnionych z 4.513 tys. zł do 5.080 tys. zł (o 12,6%).

Wzrost przedawnionych należności z 478 tys. zł do 771 tys. zł (o 61,3%) spowodowany został ich nieściągalnością i dotyczył kosztów sądowych, grzywien i innych opłat.

2. W ocenie NIK, wydatkowanie środków budżetowych było gospodarne i zgodne z przepisami. Wykonanie planowanych wydatków w 2011 r. przez Sąd Okręgowy, jako dysponenta II stopnia, było niższe o 0,7% i wyniosło 46.116 tys. zł, a także było niższe od wydatków wykonanych w 2010 r. o 0,6% (46.394 tys. zł).

Zmian wydatków pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej dokonywano zgodnie z dyspozycją § 8 ust. 4 i 5 rozporządzenia z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹, zwanego dalej „rozporządzeniem z dnia 11 stycznia 2008 r.”.

Analiza ostatnich 10 decyzji wprowadzających zmiany w planie wydatków wykazała, że były one związane z powstałymi oszczędnościami w sądach Okręgu Sieradzkiego i polegały na przesunięciu pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej środków na realizację w tych sądach wydatków dotyczących ich bieżącego funkcjonowania.

Zmiany w planie wydatków na zakupy inwestycyjne dotyczyły przede wszystkim zaspokojenia potrzeb sądów Okręgu Sieradzkiego w zakresie zakupów informatycznych oraz pozostałych zakupów oszacowanych na wniosek Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

Zgodnie z przeznaczeniem, tj. na sfinansowanie od dnia 1 września 2011 r. skutków podwyżki wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych w Rodzinnych Ośrodkach Diagnostyczno – Konsultacyjnych, wykorzystano środki z rezerwy celowej w kwocie 31 tys. zł.

Wpływ środków na wydatki majątkowe w kwocie 477 tys. zł, był zgodny z przyjętym harmonogramem, a założone terminy realizacji umożliwiały ich rzeczywiste wykonanie, odbiór i faktyczne wydatkowanie środków.

3. Rzetelnie sporządzano sprawozdania łączne Sądu Okręgowego, a dane w nich zawarte były zgodne z danymi zawartymi w sprawozdaniach jednostkowych sporządzonych przez sądy Okręgu Sieradzkiego.
4. Zobowiązania sądów Okręgu Sieradzkiego na koniec 2011 r. wyniosły 2.584 tys. zł i były wyższe od wykazanych na koniec 2010 r. w kwocie 2.498 tys. zł o 3,4%. Zobowiązania te w największym zakresie (82,5%) dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły w Okręgu Sieradzkim zobowiązania wymagalne.
5. Dochody Sądu Okręgowego – jako dysponenta III stopnia – zrealizowane w kwocie 1.195 tys. zł były wyższe zarówno od dochodów zaplanowanych na 2011 r. o 10,5%, jak i od dochodów wykonanych w 2010 r. o 3,7%. Wzrosły również o 7,1% w stosunku do 2010 r. zaległości netto Sądu, które na koniec 2011 r. wyniosły

¹ Dz. U. Nr 11, poz. 69

482 tys. zł. Na kwotę tę składały się nieuiszczone grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych w kwocie 30 tys. zł oraz nieuiszczone wpływy z różnych opłat w wysokości 452 tys. zł.

Kwota należności na koniec 2011 r. wyniosła 1.248 tys. zł i była wyższa od należności na koniec 2010 r. o 446 tys. zł, tj. o 55,6%. Na wzrost ten wpływ miało zakończenie w 2011 r. postępowań sądowych, w których orzeczone zostały wysokie grzywny oraz zasądzone duże opłaty i koszty sądowe.

Zmniejszyły się natomiast, w stosunku do stanu na koniec 2010 r. należności umorzone ze 144 tys. zł do 37 tys. zł (tj. o 74,3%) oraz takie, od których odstąpiono z innych przyczyn niż umorzenie (m. in. z uwagi na zamianę grzywny na karę pozbawienia wolności) z 53 tys. zł do 31 tys. zł (o 41,5%). Wzrosły należności odroczone i rozłożone na raty z 81 tys. zł do 105 tys. zł (o 29,6%). W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły należności przedawnione.

Analiza 15 należności na łączną kwotę 36 tys. zł wykazała, że Sąd bezzwłocznie wzywał skazanych do uiszczenia orzeczonych grzywien i kosztów postępowania sądowego.

6. Rzetelnie zaplanowano wydatki Sądu - jako dysponenta III stopnia - na 2011 r. przyjmując za podstawę wykonanie budżetu w 2010 r. z jednoczesnym uwzględnieniem dyspozycji Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Łodzi dotyczącej przyjęcia maksymalnego wzrostu wydatków o 1% w ujęciu realnym.

Zrealizowane w 2011 r. wydatki Sądu wyniosły 10.909 tys. zł i były niższe zarówno od wydatków wykonanych w 2010 r. w kwocie 11.303 tys. zł (o 3,5%), jak i od wydatków zaplanowanych po zmianach w kwocie 11.161 tys. zł (o 2,3%).

W sposób uzasadniony i celowy dokonywano zmian w planie wydatków w oparciu o bieżącą analizę realizacji budżetu i zgodnie z zasadami określonymi w art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² oraz na podstawie § 8 ust. 5 rozporządzenia z dnia 11 stycznia 2008 r.

Zmiany w planie wydatków majątkowych związane były z realizacją potrzeb usprawniających funkcjonowanie Sądu (m.in. zakup serwerów, frankownicy, windy dla osób niepełnosprawnych, rejestratora przebiegu rozpraw oraz tzw. usługomatów w związku z realizacją projektu dotyczącego systemu internetowych usług sądowych).

Wpływ środków na wydatki majątkowe był zgodny z harmonogramem tych wydatków, a przyjęte terminy realizacji umożliwiały ich rzeczywiste wykonanie, odbiór i faktyczne wydatkowanie środków.

Zobowiązania Sądu Okręgowego wg stanu na 31 grudnia 2011 r. wyniosły 635 tys. zł (po uwzględnieniu korekt) i były wyższe od zobowiązań wykazanych na koniec 2010 w kwocie 564 tys. zł o 12,6%. W strukturze tych zobowiązań największą pozycję stanowiły środki na dodatkowe wynagrodzenia roczne wraz z pochodnymi w łącznej kwocie 544 tys. zł (tj. 85,7%).

7. W okresie objętym kontrolą zrealizowano obowiązek wynikający z ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych³ regulując terminowo roczną opłatę za ujęte w ewidencji księgowej odbiorniki radiowe i telewizyjne w wysokości zgodnej z § 3 pkt 2 rozporządzenia Krajowej Rady radiofonii i Telewizji

² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

³ Dz. U. Nr 85, poz. 728 ze zm.

z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wysokości opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz zniżek za ich uiszczenie z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc 2011 roku⁴.

8. W ocenie NIK, przyjęty w Sądzie system ewidencji księgowej spełniał wymogi określone w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵, zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”, a obowiązujące w jednostce procedury kontroli zarządczej zapewniały właściwy nadzór nad prawidłowością wykorzystania środków publicznych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy statystycznej 221 dowodów na łączną kwotę 2.090 tys. zł wylosowanych za pomocą programu „Pomocnik Kontrolera PK-5.2” oraz 10 dowodów na kwotę 28 tys. zł dobranych spośród wskazanych przez system FK-Skan, pozytywnie oceniono zarówno wiarygodność ksiąg rachunkowych w zakresie sprawozdawczości bieżącej i rocznej, jak i poprawność formalną badanych dowodów i odpowiadających im zapisów w ewidencji księgowej.

Analiza 144 wydatków poniesionych przez Sąd w 2011 r. na łączną kwotę 1.888 tys. zł, w tym 137 bieżących na kwotę 1.690 tys. zł i 7 majątkowych na kwotę 198 tys. zł wykazała, że wydatki te zostały ujęte w planie finansowym i zatwierdzone przez Głównego Księgowego.

Obowiązująca w Sądzie procedura dokonywania zakupów oraz zdecentralizowany system ich organizacji zapewniały bieżącą kontrolę wydatkowanych środków.

Zakupy te realizowane były w sposób celowy i gospodarny oraz zgodnie z przepisami ustawy Prawa zamówień publicznych, a płatności za dostawę towarów i usług dokonywane były terminowo.

Zakupione składniki majątku kwalifikowano do właściwych grup środków trwałych stosownie do przepisów rozporządzenia z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie klasyfikacji środków trwałych (Dz. U. Nr 112, poz. 1317 ze zm.).

9. Zgodnie z wymogami określonymi w art. 26 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶ przeprowadzona została w Sądzie inwentaryzacja środków pieniężnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, a także dokonano uzgodnień sald i ich weryfikacji.

Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a ewidencyjnym zostały rozliczone w ewidencji księgowej 2011 roku.

Analiza ewidencji ilościowo – wartościowej środków trwałych, jak również zapisów na koncie 011 „Środki trwałe” na dzień przeprowadzenia inwentaryzacji wykazała, że w ewidencji tej nie ujęto – przekazanej przez Starostę Sieradzkiego w trwały zarząd - nieruchomości gruntowej, na której znajduje się budynek sądowy, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 17 ust. 1 ustawy o rachunkowości w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych,

⁴ Dz. U. Nr 86, poz. 558

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁷.

Powodem nie ujęcia z dniem 1 stycznia 2011 r. ww. nieruchomości w ewidencji Sądu, wg wyjaśnienia Dyrektora – był brak protokołu zdawczo – odbiorczego sporządzonego przez organ ustanawiający trwały zarząd, jako podstawy objęcia tej nieruchomości przez Sąd, zgodnie z wymogiem określonym w art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁸.

W ocenie NIK to Sąd, jako organ sprawujący trwały zarząd, powinien wystąpić do Starosty o protokolarnie przekazanie przedmiotowej nieruchomości, gdyż na nim ciążył obowiązek ujęcia w ewidencji, z początkiem 2011 r., wartości zarządzanej nieruchomości.

Jednocześnie NIK zauważa, że w związku z kontrolą, podjęto działania skutkujące ujęciem z dniem 31 grudnia 2011 r. w ewidencji księgowej Sądu, jako środka trwałego omawianej nieruchomości (na podstawie protokołu zdawczo – odbiorczego przekazanego przez Starostę Powiatowego w Sieradzu).

10. Wydatki na wynagrodzenia Sądu wyniosły 6.157 tys. zł i stanowiły 99,4% kwoty planowanej (po zmianach) na 2011 r. (6.195 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło w Sądzie 5.906 zł i wzrosło w porównaniu do 2010 r. o 262 zł (o 4,6%).

Przeciętne zatrudnienie w Sądzie wzrosło w porównaniu z 2010 r. o 2,04 etatu tj. o 2,2% i wyniosło 93,29 etatów. Największy wzrost zatrudnienia odnotowano w grupie nauczycieli zatrudnionych w Rodzinnych Ośrodkach Diagnostyczno – Konsultacyjnych (o 11,2%) oraz w grupie sędziów (o 6,5%).

11. W toku kontroli stwierdzono, że w kosztach 2011 r. ujęto 6,5% składkę rentową naliczoną od dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2011 r. odprowadzoną na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 lutego 2012 r. Zgodnie z art. 16 ust. 1b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁹ składki na ubezpieczenia rentowe obowiązujące płatników składek do 31 stycznia 2012 r. wyniosły 4,5% podstawy wymiaru, by od 1 lutego 2012 r. wzrosnąć do 6,5%.

W ocenie NIK, takie zaewidencjonowanie ww. składek było niezgodne z art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, iż w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

W trakcie kontroli NIK dokonano wyksięgowania 2% różnicy składki rentowej w łącznej kwocie 5.210,40 zł z ewidencji 2011 r. i ujęto ją w ewidencji 2012 r. Jednocześnie sporządzono korektę rocznych sprawozdań Rb-28.

12. Sprawozdania budżetowe za 2011 r. (Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N i Rb-Z) sporządzono prawidłowo pod względem formalnym i rachunkowym oraz zgodnie z ewidencją księgową i wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁰.

⁷ Dz. U. Nr 128, poz. 861

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 20., poz. 103

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli informuje, że zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z up.

Andrzej Cicholewski
WICEDYREKTOR